Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2019-03-20

LS 2018-0628

Regionstyrelsen

Motion 2018:19 av Elinor Odeberg (S) och Freddie Lundqvist (S) om ordning och reda i bemanningsbranschen

Föredragande regionråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

Elinor Odeberg (S) och Freddie Lundqvist (S) har lämnat en motion till fullmäktige om ordning och reda i bemanningsbranschen med förslag om att inhyrning ska ersättas med vikariepooler, att endast auktoriserade bemanningsföretag tillåts delta i upphandling av bemanningstjänster samt att krav ska ställas på att bemanningsföretagen specificerar vem som tilldelas uppdraget.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

Motion 2018:19 av Elinor Odeberg och Freddie Lundqvist anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i regionrådsberedningens motivering.

Regionrådsberedningens motivering

Elinor Odeberg (S) och Freddie Lundqvist (S) har lämnat en motion om ordning och reda i bemanningsbranschen med förslag om att inhyrning ska ersättas med vikariepooler, att endast auktoriserade bemanningsföretag tillåts delta i upphandling av bemanningstjänster samt att krav ska ställas på att bemanningsföretagen specificerar vem som tilldelas uppdraget. Bakgrunden är att kostnaderna för inhyrd personal ökat de senaste åren i Region Stockholm och att kontrollen över de företag som tillåts verka inom regionens verksamheter anses för liten.

Regionstyrelsen instämmer i regiondirektörens tjänsteutlåtande och vill för egen del tillägga följande.

Regionstyrelsen delar motionärernas engagemang i frågorna. Det är en högt prioriterad fråga att lösa problemen med bemanningen inom vården. Det är också angeläget att regionen ställer relevanta krav i upphandlande avtal om bemanning liksom att kraven följs upp.

Attraktivare arbetsgivare
Anledningen till att denna fråga diskuteras är problemen som finns inom vården med bemanning. Den viktigaste insatsen som kan göras för att i grunden förändra situationen är att Region Stockholm måste vara en attraktivare arbetsgivare för vårdens medarbetare. Då kommer behovet av inhyrd kompetens att minska.

Region Stockholm ska bli en föregångare i Sverige när det gäller att attrahera vårdens professioner. Flera lärdomar kan och bör dras från privata verksamheter. Det krävs en tydligare koppling mellan ansvar och befogenheter samt en platt beslutsstruktur där så mycket som möjligt bestäms i verksamheterna för att kunskapen från medarbetarna ska kunna tas till vara. Fler beslut om hur vården ska organiseras ska fattas av vårdens professioner, utifrån de mål som satts av fullmäktige. Det är behoven hos patienterna som ska vara vägledande för besluten, t.ex. när det gäller schema och bemanning. Arbetsmiljön ska fortsatt förbättras med stor delaktighet. Såväl sjukfrånvaro som personalomsättning behöver bli lägre och medarbetare ges konkreta möjligheter att påverka hur arbetet bedrivs.

På alla nivåer i organisationen behöver ledarskapet utvecklas. Alla Region Stockholms medarbetare har rätt till såväl löne- som utvecklingssamtal. Dessutom ska lön sättas individuellt och lönespridningen måste bli större. Det ska löna sig att anstränga sig och ta ansvar, precis som erfarenhet och engagemang på arbetsplatsen ska spela större roll. Det medför behov av en organisation där varje chef har ett rimligt antal medarbetare för att kunna axla ett närvarande ledarskap.

Genom att bli en attraktivare arbetsgivare kan beroendet av hyrpersonal minska. Det är viktigt främst därför att kontinuitet är en kvalitetsfråga, men det är också en ekonomisk fråga.

Inhyrd personal
Kostnaderna för inhyrd personal har ökat de senaste åren samtidigt som Region Stockholm har arbetat aktivt för att minska inhyrningen i flera år. En avvägning måste alltid göras innan inhyrning sker. I jämförelse med övriga regioner har Region Stockholm en låg andel inhyrd personal relativt personalkostnaderna. SKL:s indikator för oberoende av inhyrd personal är

max 2 procent av kostnad i relation till egna personalkostnader. Region Stockholm låg 2018 på 2,5 procent av personalkostnaderna, tredje lägst i landet.

Karolinska universitetssjukhuset, Södersjukhuset och Danderyds sjukhus samt Folktandvården har egna bemanningscentra för att täcka tillfällig frånvaro och för att attrahera medarbetare som lockas av flexibiliteten i att arbeta i ett bemanningscenter. När de interna lösningarna inte är tillräckliga tas inhyrd personal in för att säkerställa arbetsmiljön och patientsäkerheten.

Hos en stor arbetsgivare som Region Stockholm kommer dock alltid en viss inhyrning att behövas. Detta för att säkerställa tillgänglighet och patientsäkerhet även under längre semesterperioder eller vid arbets- eller sjukdomstoppar.

Upphandling av bemanningsavtal
När ett nytt avtal för bemanning tas fram och upphandlingen förbereds görs ett omfattande arbete för att analyseras hur detta genomförs på bästa sätt. Utgångspunkten är att regionens inköp ska säkerställa ekonomiskt effektiva affärer, med balanserad riskexponering, som ger rätt kvalitet till bästa möjliga pris och som bidrar till att nå regionens mål och vision. Att så långt som möjligt konkurrensutsätta våra inköp, även i de fall det kan vara tillåtet med direktinköp, är viktigt för att säkerställa hög kvalitet och rätt pris.

Krav ska ställas för att inte oseriösa leverantörer ska få kontrakt med regionen, men dessa får inte vara konkurrensbegränsande. Att kräva certifiering som kräver medlemskap i viss organisation är inte rätt väg. Däremot ska vi vinnlägga oss om att vi ställer relevanta och tillräckliga krav i upphandlingsskedet. Ett exempel på det är att vi ska bedöma om särskilda arbetsrättsliga villkor behöver ställas ska göras i enlighet med gällande lagstiftning och om sådana krav behövs ska de ställas. När kontrakt sedan är tecknat ska vi följa upp våra leverantörer och att de levererar enligt de krav vi har ställt.

Som konstateras i regiondirektörens tjänsteutlåtande är de åtgärder och krav som föreslås redan implementerade eller kommer att tillgodoses i samband med kommande upphandling. Motionen föreslås därför anses besvarad.

Beslutsunderlag
Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2018:19

Irene Svenonius

Regionstyrelsen
Regionledningskontoret

Kristina Pesula

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-02-28

LS 2018-0628

Regionstyrelsen

Motion 2018:19 av Elinor Odeberg (S) och Freddie Lundqvist (S) om ordning och reda i bemanningsbranschen

Ärendebeskrivning

Elinor Odeberg (S) och Freddie Lundqvist (S) har lämnat en motion till fullmäktige om ordning och reda i bemanningsbranschen med förslag om att inhyrning ska ersättas med vikariepooler, att endast auktoriserade bemanningsföretag tillåts delta i upphandling av bemanningstjänster samt att krav ska ställas på att bemanningsföretagen specificerar vem som tilldelas uppdraget.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2018:19

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

> Motion 2018:19 av Elinor Odeberg och Freddie Lundqvist anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i regiondirektörens tjänsteutlåtande.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Sammanfattning

Elinor Odeberg (S) och Freddie Lundqvist (S) har lämnat en motion till fullmäktige om ordning och reda i bemanningsbranschen med förslag om att inhyrning ska ersättas med vikariepooler, att endast auktoriserade bemanningsföretag tillåts delta i upphandling av bemanningstjänster samt att krav ska ställas på att bemanningsföretagen specificerar vem som tilldelas uppdraget.

Regionledningskontoret menar att de åtgärder eller krav som tas upp i motionen redan finns eller kommer att ställas i samband med kommande upphandling. Regionledningskontoret anser att motionen därmed får anses besvarad.

Bakgrund
Elinor Odeberg (S) och Freddie Lundqvist (S) har lämnat en motion om ordning och reda i bemanningsbranschen med förslag om att inhyrning ska ersättas med vikariepooler, att endast auktoriserade bemanningsföretag tillåts delta i upphandling av bemanningstjänster samt att krav ska ställas på att bemanningsföretagen specificerar vem som tilldelas uppdraget. Bakgrunden är att kostnaderna för inhyrd personal ökat de senaste åren i Region Stockholm och att kontrollen över de företag som tillåts verka inom regionens verksamheter anses för liten.

Överväganden
I Stockholm finns en stor arbetsmarknad som konkurrerar om hälso- och sjukvårdsutbildad personal både inom gängse hälso- och sjukvård och inom andra sektorer som rekryterar samma kompetenser som hälso- och sjukvården har behov av.

Kostnaderna för inhyrd personal har ökat de senaste åren samtidigt som Region Stockholm har arbetat aktivt för att minska inhyrningen i flera år. En avvägning måste alltid göras innan inhyrning sker. I jämförelse med övriga regioner har Region Stockholm en låg andel inhyrd personal relativt personalkostnaderna. SKL:s indikator för oberoende av inhyrd personal är max 2 procent av kostnad i relation till egna personalkostnader. Region Stockholm låg 2018 på 2,5 procent av personalkostnaderna, tredje lägst i landet.

Karolinska universitetssjukhuset, Södersjukhuset och Danderyds sjukhus samt Folktandvården har egna bemanningscentra för att täcka tillfällig frånvaro och för att attrahera medarbetare som lockas av flexibiliteten i att arbeta i ett bemanningscenter. När de interna lösningarna inte är tillräckliga tas inhyrd personal in för att säkerställa arbetsmiljön och patientsäkerheten.

Den auktorisation av bemanningsföretag som finns idag är den som kompetensföretagen Almega, som är en branschförening, gör. Det blir direkt konkurrensbegränsande att ställa krav på auktorisation i en upphandling då det finns företag som inte är medlemmar i Almega. Enligt lagen om offentlig upphandling, LOU (17 kap. 2 § första stycket) ska en upphandlande myndighet, om det är behövligt, kräva att leverantören ska

fullgöra kontraktet enligt angivna villkor om lön, semester och arbetstid som arbetstagarna som ska utföra arbetet enligt kontraktet minst ska tillförsäkras.

Regionledningskontoret genomför en sådan behövlighetsbedömning inför kommande upphandling av bemanningstjänster.

I det ramavtal som Region Stockholm har för bemanningstjänster idag framgår att den leverantör som lämnar svar på ett avrop ska svara med ett s.k. micro-cv. Den leverantör som bekräftar avrop först med namngiven resurs och micro-cv får uppdraget. Av micro-cv framgår förutom personuppgifter, yrke m.m. i tillämpliga fall även datum för legitimation/specialistkompetens samt datum för kontroll hos IVO. För att utesluta eventuella inskränkningar i yrkesutövning ska leverantören minst en gång per år göra förnyad kontroll hos IVO. Leverantören ska på anmodan verifiera och inkomma med fullständigt CV, legitimation och specialistkompetens för erbjuden resursperson.

Mot bakgrund av ovanstående anser regionledningskontoret att motionen ska anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet att anse motionen besvarad har inga ekonomiska konsekvenser.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Pernilla Glad
HR-direktör

Beslutsexpediering:
Akt
Personal och utbildning
Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2019-02-28

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ankom
Stockholms läns landsting
2018 -05- 08
Dnr LS 2018-0628

MOTION 2018-03-13 2018:19

Motion av Elinor Odeberg (S) om ordning och reda i bemanningsbranschen

Trots att Stockholms läns landsting har de bästa personella förutsättningarna lägger vi mer och mer resurser på hyrpersonal enligt SKL:s bemanningstrend för 2017. Över en halv miljard av personalbudgeten gick 2017 till inhyrning av vårdpersonal. Hyrkostnaderna i Stockholms läns landsting överträffades 2017 endast av Västra Götaland.

Inhyrning av personal är likt tidsbegränsade anställningar ett hot mot kvaliteten i vården. Det är ett tecken på att grundbemanningen är för låg. Med en för låg grundbemanning blir kontinuiteten lidande på grund av omsättningen på personal samtidigt som de ordinarie anställda får dra ett större lass.

Så länge utvecklingen går åt fel håll och inhyrning är tillåten krävs det att vi också styr upp branschen. Det finns idag alldeles för liten kontroll och uppföljning av de bemanningsföretag som tillåts verka inom landstingets verksamheter. Särskilt eftersom det i så stor utsträckning förekommer direktupphandlingar snarare än inom ramen för SLSO:s ramavtal.

När landstinget genom att använda sig av bemanningsbolag inte har det formella arbetsgivaransvaret är det av desto större vikt att säkerställa att det är seriösa aktörer som kontrakteras. Mindre än hälften av inköpen av vårdbemanning 2017 av "auktoriserade bolag" (dvs. bolag som är medlemmar i Bemanningsföretagen och har tecknat kollektivavtal). Risken är stor att inhyrning blir en smitväg förbi kollektivavtal och utbildningskrav – inte minst när inhyrning sprids till nya yrkeskategorier.

Därtill leder bristande kontroll och insyn till skenande kostnader. Som exempel kan en läkare idag kan stå listad hos flera bemanningsföretag som deltar i en upphandling, för att kunna välja det högsta anbudet (vilket per automatik gör att övriga anbud fallller). Det slår ut principen om att lägsta pris ska vara styrande för vilken aktör som

vinner upphandlingen. Direktupphandling som form gör det dessutom ännu svårare att bibehålla en kontroll av totalkostnaderna – som visar sig först i boksluten.

Oavsett om landstinget är direkt arbetsgivare eller inte har vi som politiker det yttersta ansvaret för att garantera vettiga villkor för personalen och en trygg vård för patienterna. Då gäller det att vara varsam om personalbudgeten. I första hand handlar det om att höja grundbemanningen och att vid korttidsfrånvaro använda sig av egna vikariepooler istället för bemanningsföretag. I andra hand handlar det om att i den mån inhyrning förekommer, säkerställa kostnadskontroll och kvalitet genom att styra upp upphandlingsförfarandet.

I enlighet med överenskommelsen mellan samtliga landsting och regioner om att uppnå ett oberoende av hyrpersonal yrkar jag

att landstinget ersätter inhyrning med vikariepooler i egen regi, där personalen är tillsvidareanställd på heltid

att endast auktoriserade bemanningsföretag tillåts delta i upphandling av bemanningstjänster

att det ställs krav på insyn såsom att bemanningsföretagen specificerar vem som skulle tilldelas uppdraget, precis som vid ett vanligt anställningsförfarande

Elinor Odeberg (S)

Freddie Lundqvist